

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

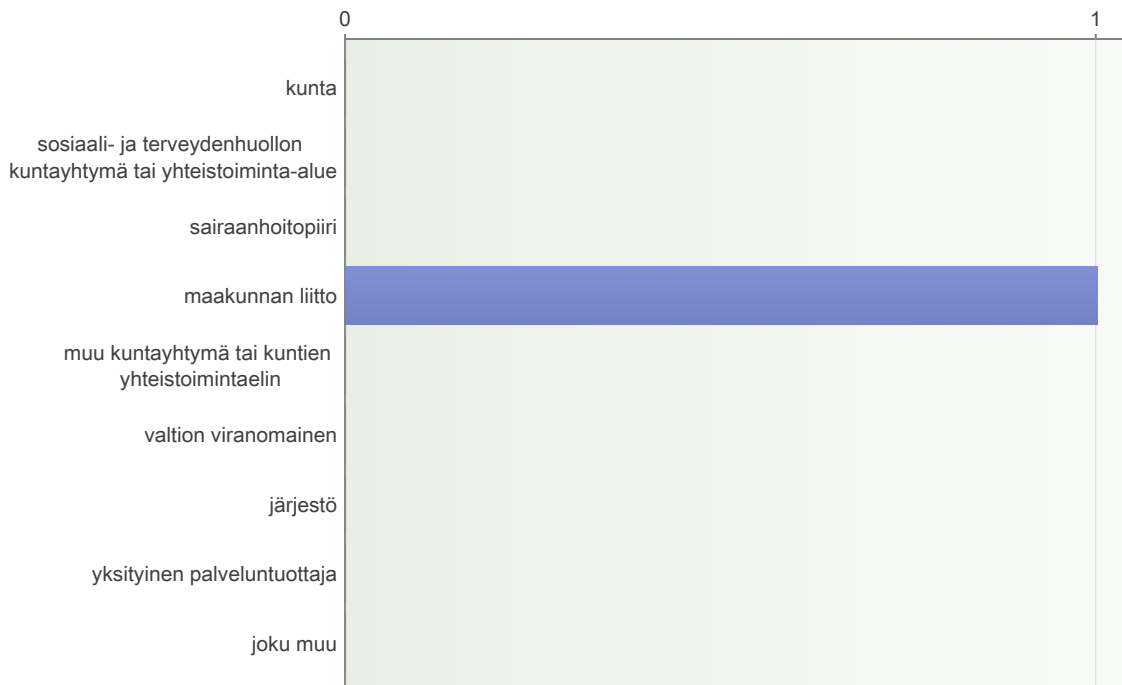
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Pohjois-Pohjanmaan liitto	Toni Saranpää	Pauli Harju, pauli.harju@pohjois-pohjanmaa.fi, puh. 0400 389 152	11.12.2017	Maakuntahallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lausuttavana oleva lakiehdotus parantaa sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuutta. Mikäli kansalaiset käyttävät valinnanvapauttaan ja palvelutarjontaa syntyy riittävästi eri alueille markkinoiden synnyttämiseksi, on mahdollista, että terveys- ja hyvinvointierot kaventuvat. Palveluiden yhdenvertaista saatavuutta koko Suomessa ei nykyisellä esitykselläkään kuitenkaan kyetä varmistamaan.

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

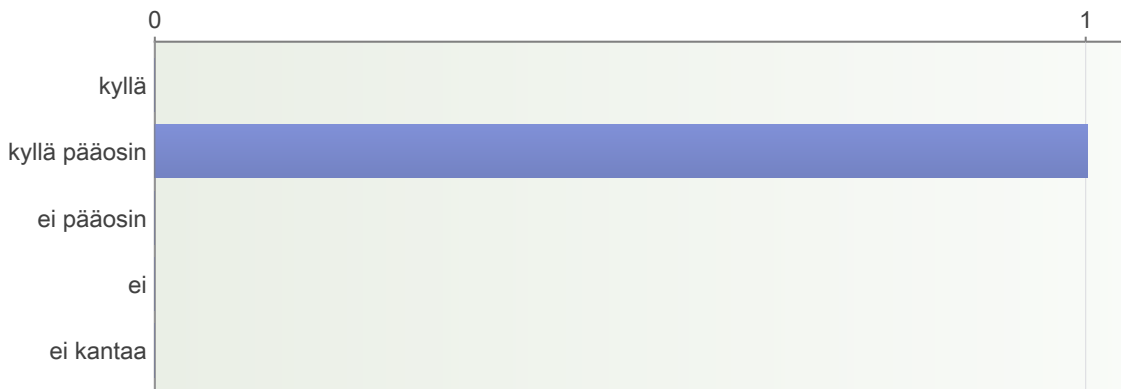
6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiesitys edistää asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihinsa luomalla edellytykset palveluntuottajan valinnalle.

7. 3. Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

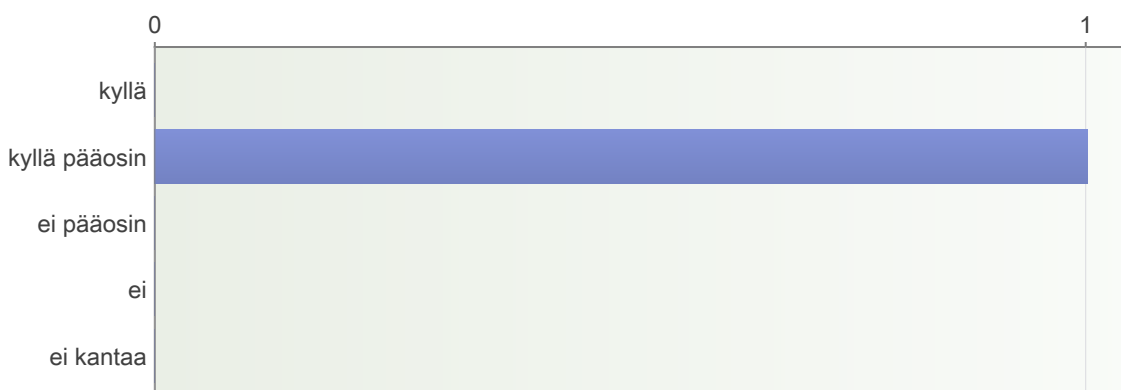
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Mikäli palvelutarjontaa syntyy riittävästi, asiakas voi valita omaan tilanteeseensa sopivan palvelun. Esityksen avulla ei voida taata palvelutarjonnan syntymistä kaikille alueille, mutta niillä alueilla, joilla laajapohjainen markkinatarjonta jää puutteelliseksi, voidaan maakuntien oman palvelutuotannon avulla varmistaa palveluiden riittävä saatavuus.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1

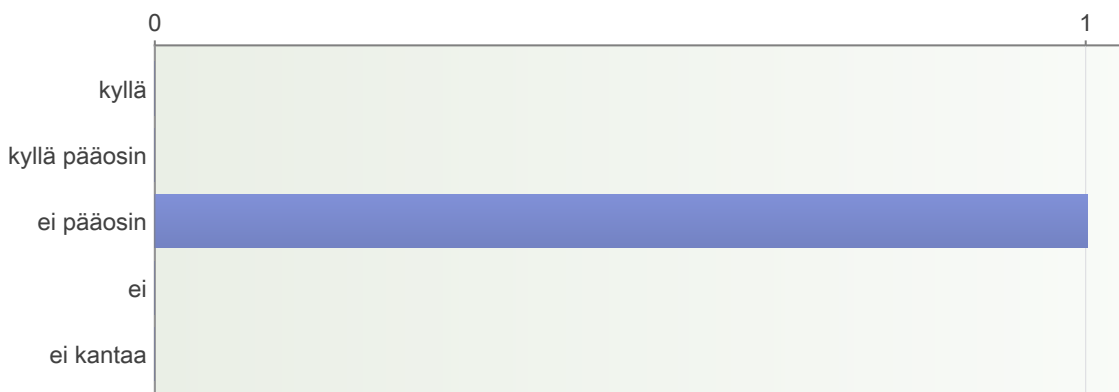
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Mikäli 5 §:ssä ja 34 §:ssä säädetty asiakassuunnitelma ja siihen liittyvä järjestelmä toimii suunnitellusti, asiakkaan mahdollisuudet saada yhteen sovitettuja palveluita paranevat. Mikäli asiakassuunnitelmat eivät toimi suunnitellusti, lakiehdotus ei muuta nykytilannetta.

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palvelujen integraatio on lakiehdotuksessa edelleen ongelma. Maksusetelijärjestelmän poistaminen esityksestä on helpottanut tilannetta, mutta integraation toimivuus ei vielä näytä todennäköiseltä. Asiakassuunnitelma saattaa parantaa vertikaalista integraatiota, mutta horisontaalinen integraatio voi muodostua ongelmaksi asiakkaan vaihtaessa palveluntuottajaa.

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

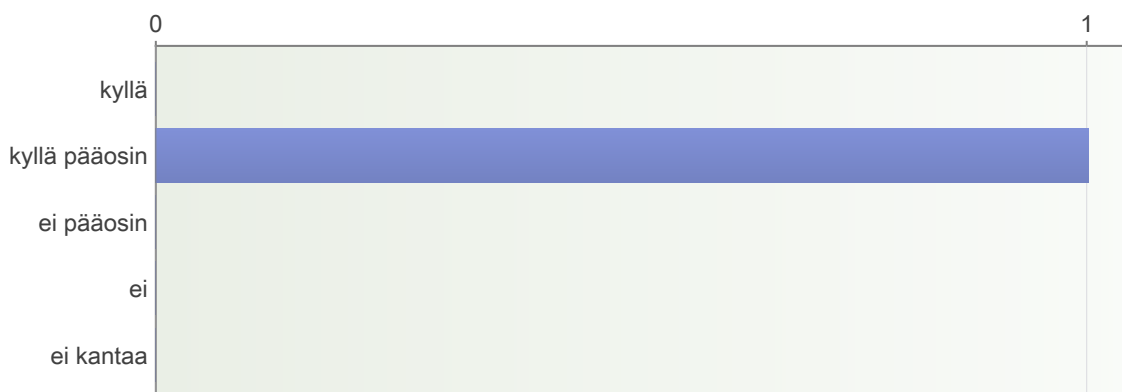
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maksusetelin poistaminen ja erityisesti maakunnan liikelaitoksen palvelutuotannon mahdollistaminen ovat merkittävästi parantaneet maakunnan työkaluja toteuttaa järjestämisvastuutaan.

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1

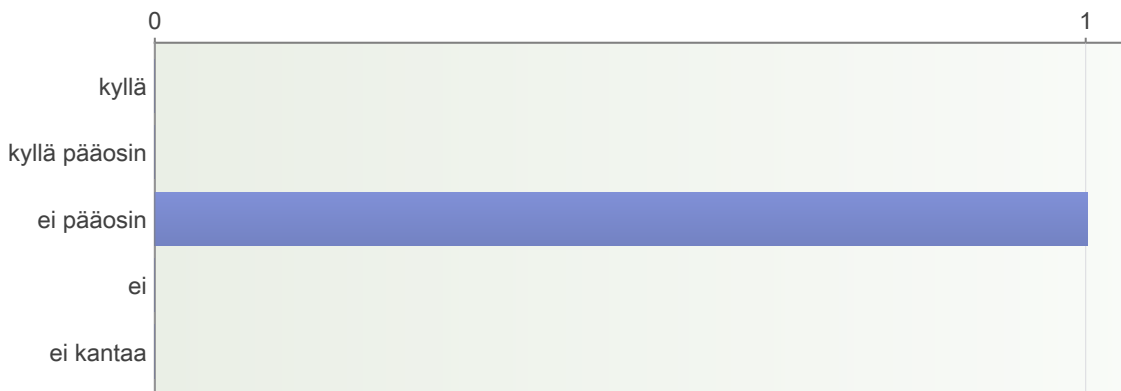
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiesitys kannustaa palveluinnovaatioiden kehittämiseen ja toimintatapojen muuttamiseen. Toimintatapojen muuttaminen on välttämätöntä erityisesti maakunnille, joiden on kehitettävä uudenlainen markkinaohjausjärjestelmä. Myös kansalaisten uudet toimintatavat mahdollistuvat valinnanvapauden myötä. Palveluntuottajia uusi järjestelmä kannustaa kehittämään kustannustehokkaampia palveluita ja kokonaisvaltaisempia palveluketjuja.

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

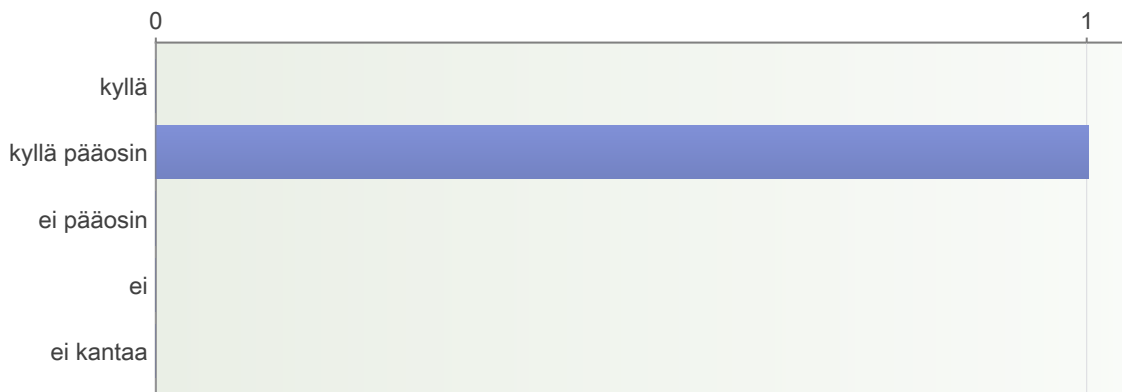
18. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapausjärjestelmä ei tuo kustannussäästöjä, vaan se todennäköisesti lisää kustannuksia entisestään. Samalla järjestelmä kuitenkin edistää kansalaisten itsemääräämisoikeutta ja luo mahdollisuudet palveluiden paremmalle saatavuudelle.

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvueluista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1

20. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelut käsittävä tuotanto ei yksin riitä takaamaan palvelujen yhdenvertaista saatavuutta kaikissa olosuhteissa, mutta se parantaa saatavuutta ja on välttämätön edellytys järjestelmän toimivuudelle. Maakunnan tulee voida tuottaa palveluita itse, jotta se voi konkreettisesti vaikuttaa palveluiden saatavuuteen ja järjestämisvastuun toteutumiseen.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

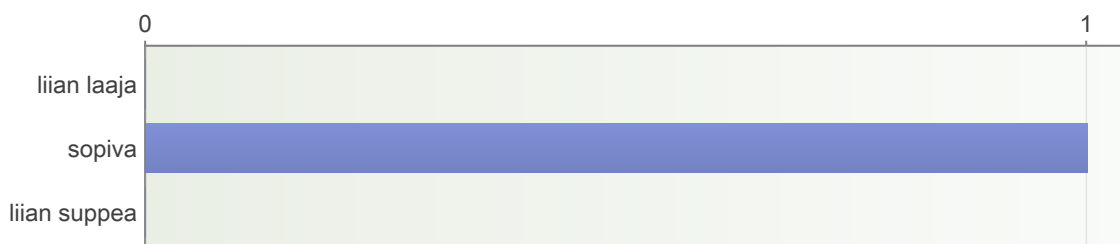
22. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Pykälään 18 kirjattua muotoilua pidetään sopivana. Minimitason määrittelyn kautta turvataan maakunnan asukkaiden yhdenvertaisuus sekä palvelujen saatavuus ja saavutettavuus eri puolilla palvelun tarjoajasta riippumatta. Lakiehdotuksen muotoilu jättää maakunnan päätettäväksi eri erikoisalojen konsultaatio- ja avovastaanottopalvelujen vähimmäislaajuuden siten, että se vastaa maakunnan asukkaiden palvelutarpeisiin kullakin alueella.

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

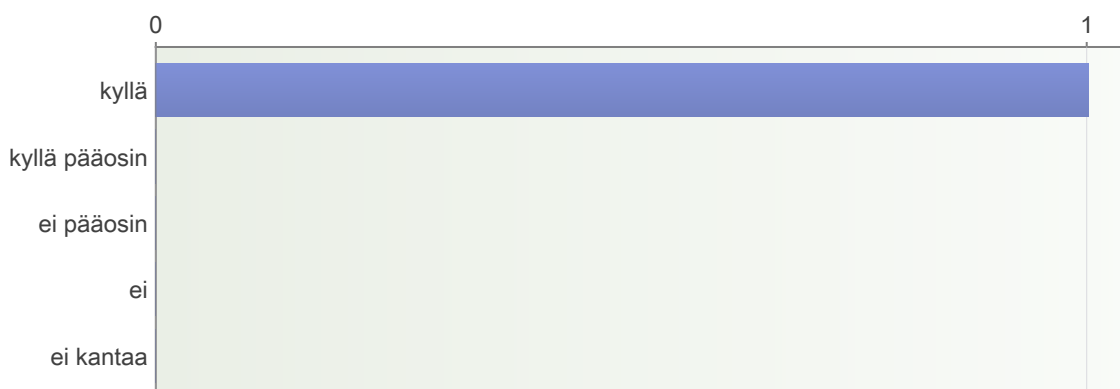
24. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kts. kohdan 9 b perustelut.

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

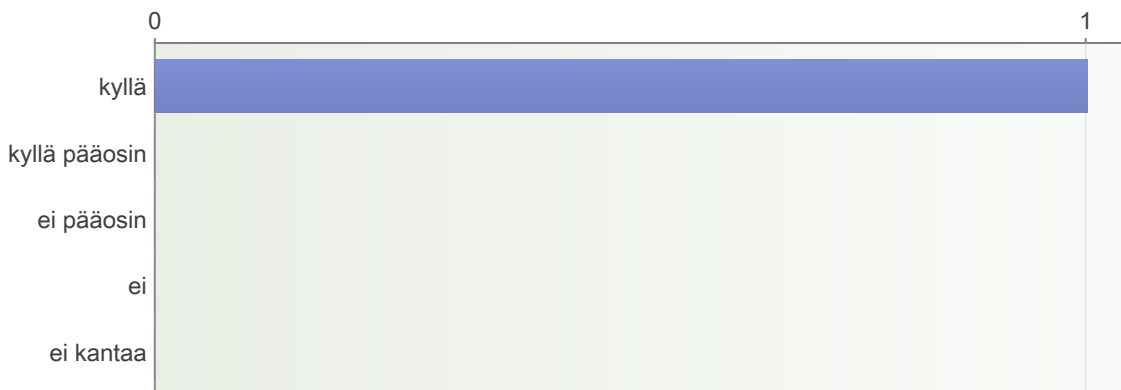

26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

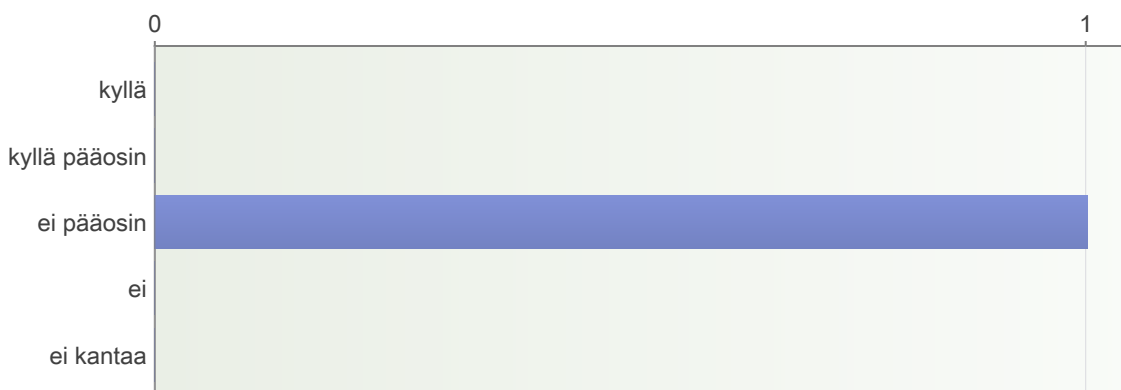

28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1

30. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- 37 § ei ole tarkoituksenmukaista säätelyä ja se tulee poistaa lakiesityksestä. Ajatus lähellä tarjottavista palveluista on sinänsä kannatettava, mutta maakunnan liikelaitoksen työntekijöiden jalkauttaminen suoran valinnan palveluita tarjoaviin yrityksiin asettaa palveluntarjoajat eriarvoiseen asemaan ja vääristää kilpailua. Lähellä tarjottavien palveluiden toteutusmekanismit tulee jättää maakuntien omaan harkintaan.

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1

32. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1

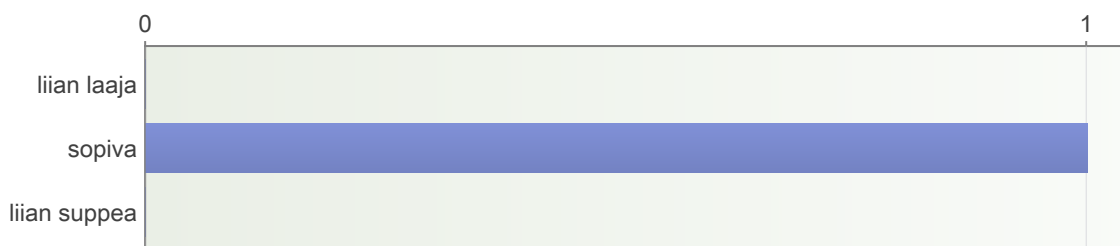

34. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

36. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- 1 momentin 5 kohta (sosiaalihuoltolaissa tarkoitettu vammaisten henkilöiden työtoiminta) tulee jättää henkilökohtaisen budjetin piiriin kuuluvaksi palveluksi.

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaajien määrä: 1

38. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Taloudellisiin näkökohtiin ja palvelukokonaisuuksien toimivuuteen perustuva harkinta asiakassetelillä maksettavien palveluiden käyttöönotossa on hyvä ja riittävä raja.

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

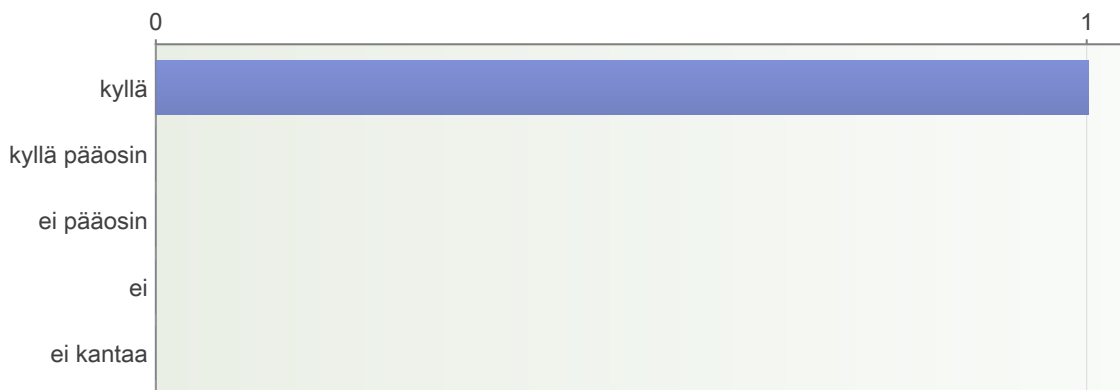

40. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

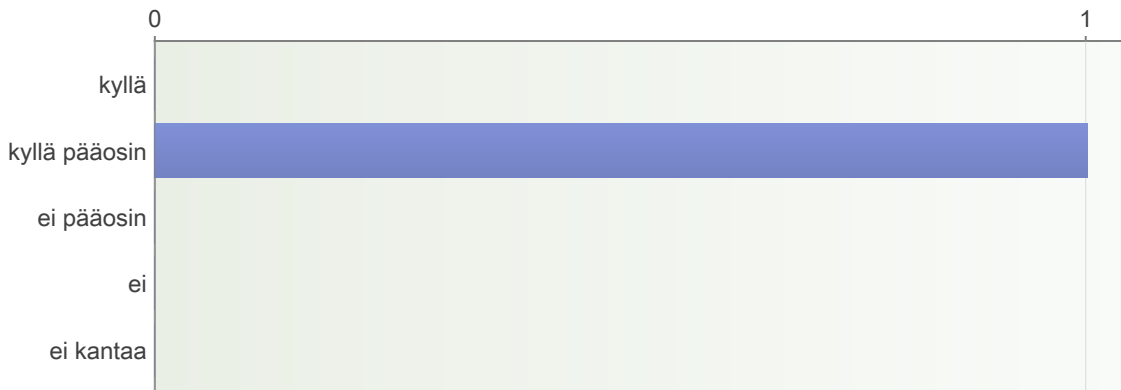

42. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

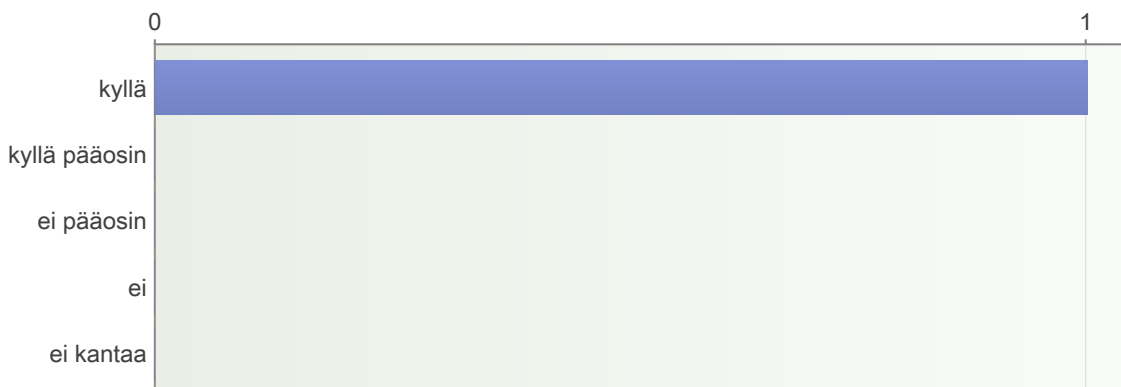
44. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palveluntuottajat ovat velvollisia noudattamaan asiakassuunnitelmaa, jonka avulla maakunta voi ohjata palveluita asiakkaan tarpeen mukaiseksi. Jos integraatiossa ei ilmene ennakoimattomia ongelmia, asiakassuunnitelma riittää ohjaamaan palveluiden tuottamista asiakkaan kannalta tehokkaalla tavalla.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

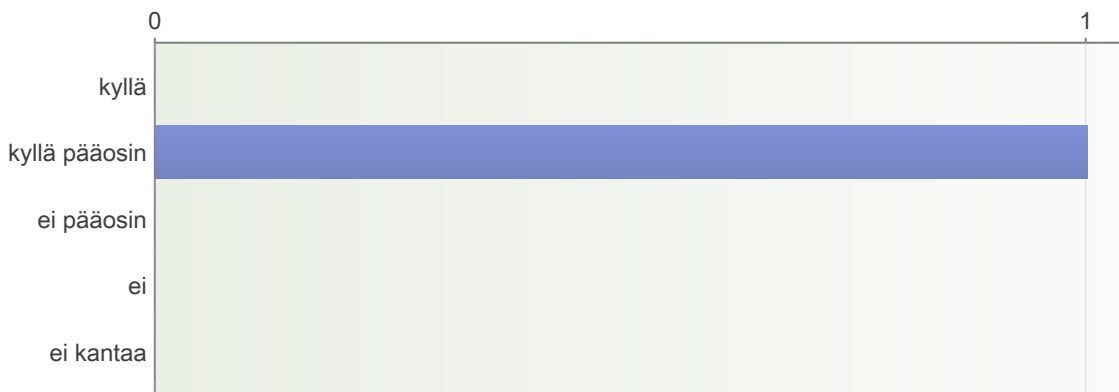

46. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1

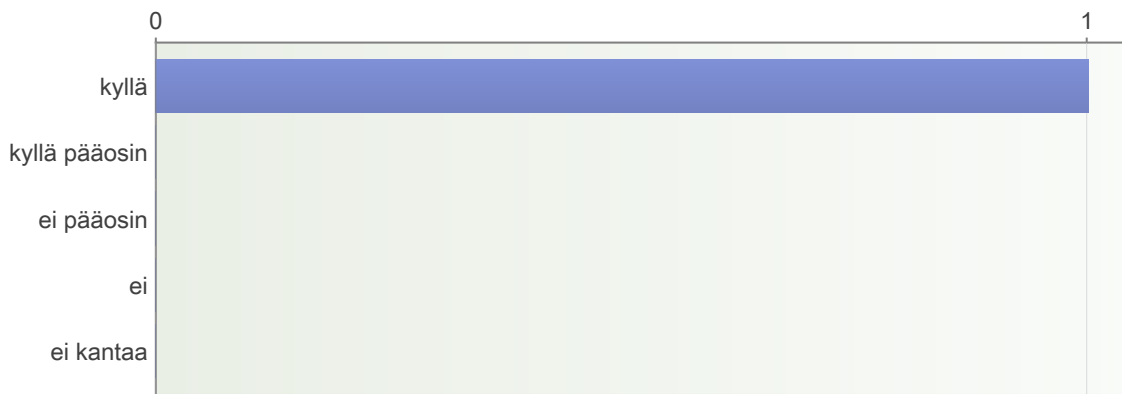
48. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaiden neuvonta ja ohjaus on kriittinen osa valinnanvapausuudistusta. Uusi järjestelmä saattaa näyttäytyä monimutkaisena kansalaisille, jolloin tiedotuksen ja henkilökohtaisen neuvonnan merkitys korostuu. Asiakassuunnitelma on tarkoituksenmukainen tapa järjestää asiakkaan palvelutarpeet yhteen suunnitelmaan, jota kaikkien palveluntarjoajien on noudatettava. Jos asiakassuunnitelmaa ei kyetä hyödyntämään, nykytilanteen integraatio-ongelmat eivät ratkea.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

50. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1

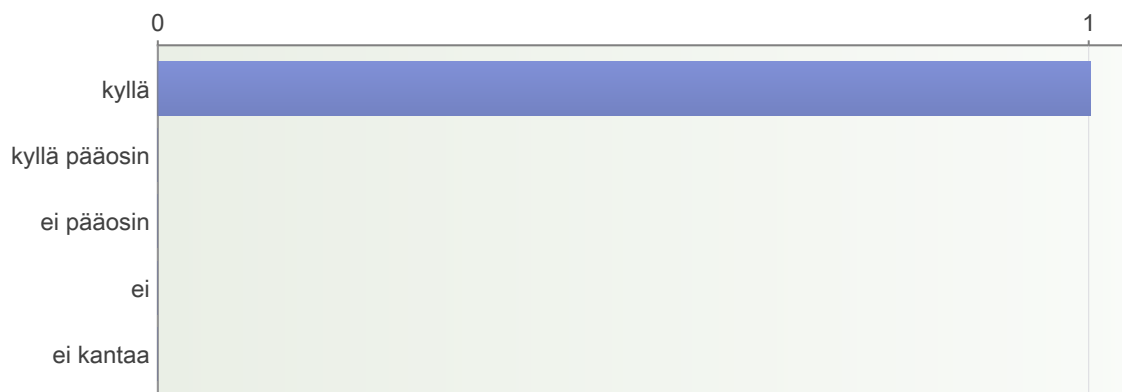

52. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

54. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

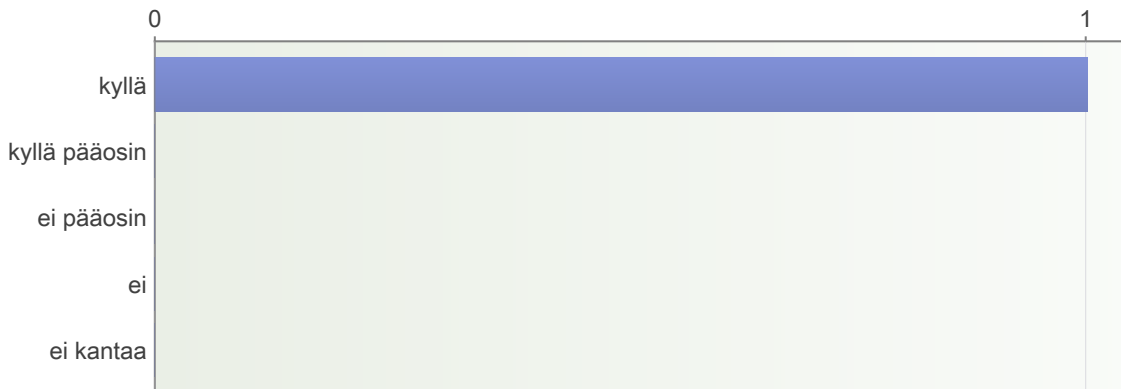
56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1

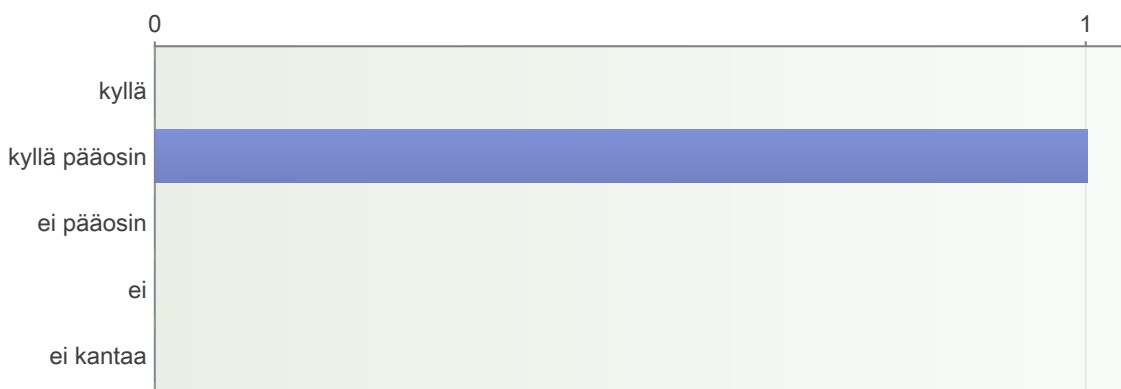

58. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

60. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kannustinperusteisissa korvauksissa valtioneuvosto säilyttäisi asetuksenantovaltuuden, jolla se voisi määrätä kannustinperusteisten korvausten määrästä sekä korvauksen perusteena olevista mittareista. Tämä valtuus heikentää maakuntien itsehallintoa ja harkintaa.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

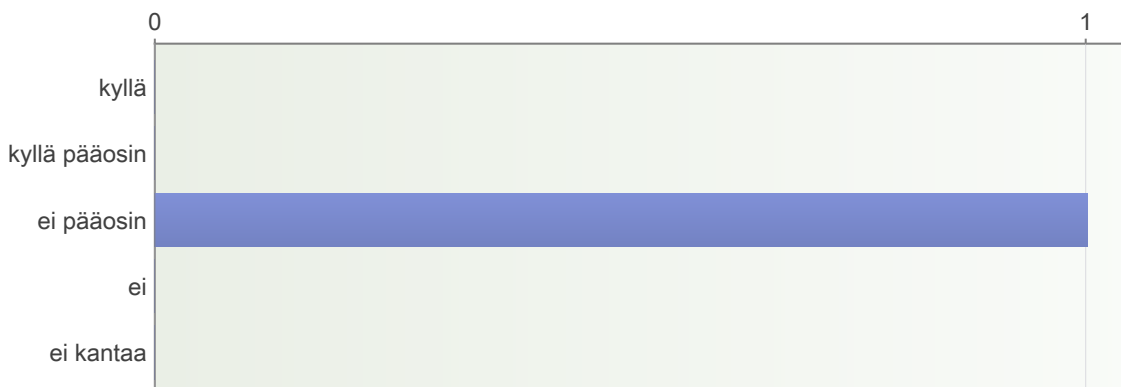

62. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

64. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakasseteli tulee ottaa käyttöön heinäkuussa 2020. Tämä aikataulu jättää vain 6 kuukauden siirtymäajan maakunnille asiakassetelin käyttöönottoon. Siirtymäaika saattaa olla liian lyhyt erityisesti sellaisissa maakunnissa, joihin riittäviä markkinoita ei ole muodostunut.

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

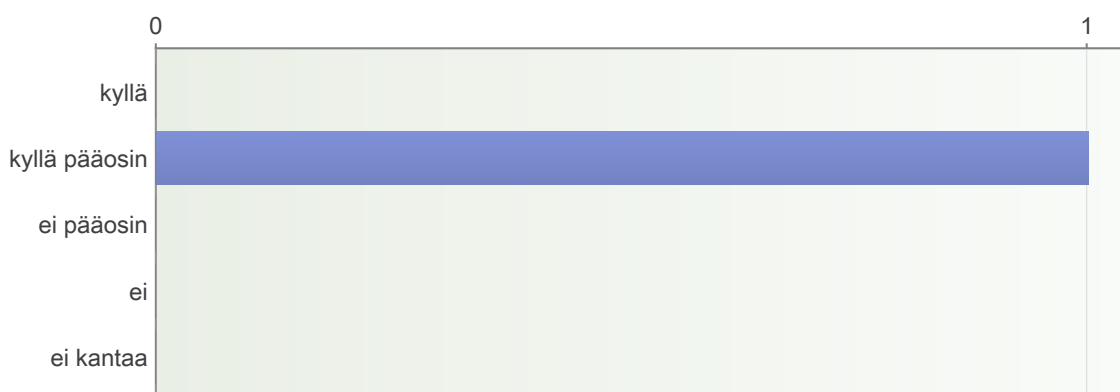

66. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

68. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Monilla alueilla pääsy hammashoittoon on vaikeampaa kuin muihin terveyspalveluihin ja odotusajat ovat pitkiä. Siirtymäaikana tilanne ei suoranaisesti muutu.

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveyspalveluiden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

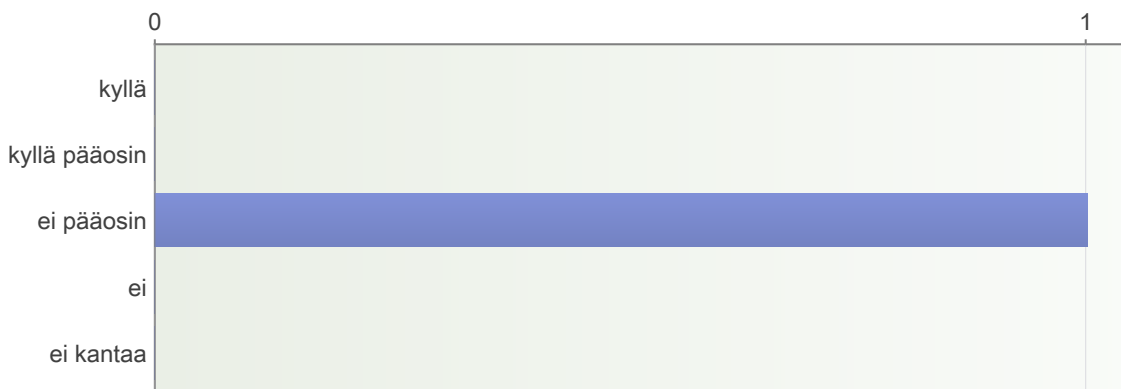

70. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1

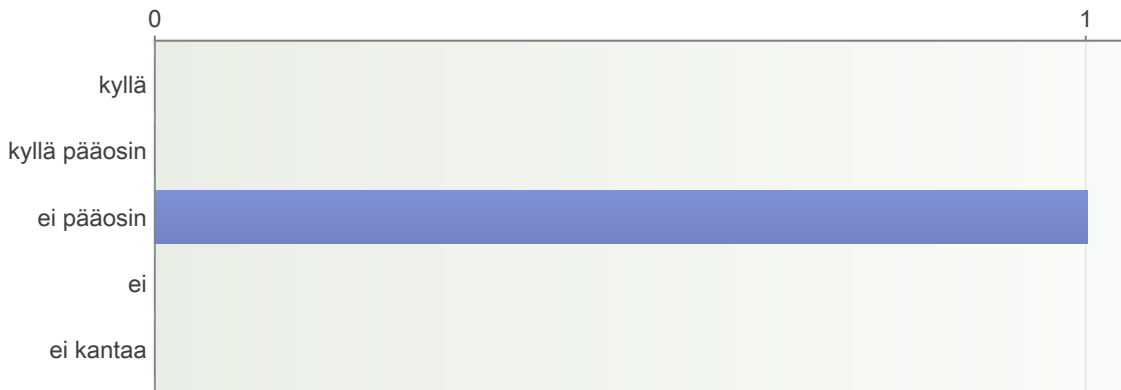
72. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Pienten toimijoiden edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina on turvattava. Maakunnalla on lakiluonnoksen mukaan mahdollisuus päättää erikoisalojen vähimmäislaajuudesta palvelutarpeita vastaavaksi (mm. § 18:n sisältämän kirjauksen mukaan).

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- 3 miljardin säästötavoite on epärealistinen. Valinnanvapausjärjestelmä tulee todennäköisesti nostamaan kustannuksia, mutta se myös helpottaa palveluiden saatavuutta ja palveluihin pääsemistä.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Pohjois-Pohjanmaan liiton toiminta lakisääteisenä kuntayhtymänä lakkaa ja toiminta siirtyy Pohjois-Pohjanmaan maakunnalle.

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Vastaajien määrä: 1

- 24 § 1 momentin kohdat 5 ja 11 tulee poistaa.

37 § tulee poistaa kokonaan.